

з потреб останніх років. Цей процес відбувається в рамках загальноєвропейського процесу спільної міграційної політики [5].

В силу свого географічного положення, Україна буде і надалі залишатися головною транзитною країною для незаконних мігрантів до Європейського Союзу. Економічне зростання, наближення рівня заробітних плат до існуючих в Європейському Союзі і Росії, а також демографічний спад, ймовірно, послаблять інтенсивність еміграції з України. Зазначені три фактори, очевидно, зроблять Україну більш привабливою країною призначення для легальних і нелегальних трудових мігрантів з країн СНД та Азії.

Література:

1. Розширений міграційний профіль України // <http://dmsu.gov.ua/images/stories/files/Ukraine--Extended-Migration-Profile%20RU.pdf>
2. Потемкина О. Ю. Иммиграционная политика ЕС: опыт для ЕврАзЭС / О. Ю. Потемкина // ЕврАзЭС и интеграционный опыт ЕС / под ред. М. Г. Носова. – М., 2009.
3. Шрейбут В. Майбутнє міграції в Україні : виступ на конференції 12 жовтня 2011 року в Дипломатичній академії при МЗС України // <http://www.dmsu.gov.ua/uk/home/584.html>
4. Polityka migracyjna jako instrument promocji zatrudnienia i ograniczania bezrobocia / pod red. P. Kaczmarczyka i M. Okólskiego. – Warszawa, 2008. – 141 s.
5. Празький процес // <http://www.dmsu.gov.ua/uk/home/601-upoznani-vidbulas-ii-ministerska-konferencija-po-prazkomu-procesu.html>.

УДК 341.1:614.2

Сажієнко Н. В., МГУ

ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВІ ФОРМИ СПІВРОБІТНИЦТВА В ГАЛУЗІ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я В РАМКАХ СНД

Розглянуті організаційно-правові форми співробітництва в галузі охорони здоров'я в рамках СНД та виділені види даного співробітництва. Охарактеризовано систему органів СНД у галузі охорони здоров'я.

Рассмотрены организационно-правовые формы сотрудничества в области здравоохранения в рамках СНГ и выделены виды данного сотрудничества. Охарактеризована система органов СНГ в области здравоохранения.

The article deals with the organizational and legal forms of cooperation in public health in the CIS and the selected of the types of cooperation. Characterizes the system of bodies of the CIS in the field of health.

Після розпаду СРСР перед новими незалежними державами постали спільні регіональні проблеми, вирішення яких передбачало вироблення і реалізацію нових форм співробітництва в найбільш важливих сферах. Організаційно-правовою формою такого співробітництва стала Співдружність Незалежних Держав (СНД)*. СНД є платформою багатостороннього співробітництва пострадянських держав практично у всіх областях – як в економічній, політичній, в області безпеки, так і в гуманітарній та соціальній.

Однією з таких сфер стало співробітництво в області охорони здоров'я. Значимість цього напрямку співробітництва, обумовлено, в тому числі існуванням в СРСР досить централізованої системи охорони здоров'я, відокремлення з якої окремих національних систем супроводжувався певними труднощами. У рамках СНД були створені спеціалізовані органи, до компетенції яких входить координація співробітництва держав-учасниць у галузі охорони здоров'я. Результатом їх діяльності є вироблення і прийняття низки угод, програм і планів діяльності з питань охорони здоров'я значущих і актуальних для всіх держав-учасників СНД.

Тому є дуже актуальним, з теоретичної та практичної точки зору дослідження організаційно-правових форм співробітництва в галузі охорони здоров'я в рамках СНД.

Слід зазначити, що окремі питання, пов'язані з дослідженням співробітництва в області охорони здоров'я в рамках СНД розглядалися в роботах вітчизняних і зарубіжних вчених, як Л. А. Гумерова [1], Є. Г. Моїсєєва [2], С. І. Помазковой [3]. Однак, у цих дослідженнях не проводився комплексний аналіз основних видів і форм міжнародного співробітництва держав у галузі охорони здоров'я в рамках СНД.

Об'єктом даного дослідження є міжнародні відносини, що виникають в процесі міжнародно-правового регулювання співробітництва держав у області охорони здоров'я. Предметом – генезис видів і форм міжнародно-правового співробітництва держав у галузі охорони здоров'я в рамках СНД.

Метою цієї статті є аналіз міжнародно-правових підстав співробітництва в галузі охорони здоров'я в рамках СНД і виділення їх організаційно-правових форм.

Дана мета обумовлює постановку наступних завдань: дослідити правову основу співробітництва держав у галузі охорони здоров'я в рамках СНД; охарактеризувати систему органів СНД у галузі охорони здоров'я; виділити види та форми співробітництва держав у галузі охорони здоров'я в рамках СНД.

1. Співробітництво в рамках СНД у галузі охорони здоров'я здійснюється як в правових, так і неправових формах. На основі спеціальних міжурядових угод створюються спеціалізовані ради, комісії та комітети. Проводяться зустрічі, форуми, семінари, конференції з питань покращення систем охорони здоров'я та стандартизації нормативної бази у галузі охорони здоров'я. В результаті даних зустрічей, форумів і конференцій приймаються плани, програми дій, виробляються рекомендації, спрямовані на вдосконалення співробітництва держав у галузі охорони здоров'я.

На основі загального підходу до класифікації видів міжнародного співробітництва, нами виділено такі види міжнародного співробітництва держав-учасниць СНД в галузі охорони здоров'я: співробітництво з стандартизації, реєстрації та контролю якості лікарських засобів, виробів медичного призначення і медичної техніки держав-учасниць СНД; співробітництво щодо забезпечення стабільного функціонування систем охорони здоров'я під час надзвичайних ситуацій та дотримання прав людини на надання необхідної медичної та гуманітарної допомоги; співробітництво в області санітарної охорони території та забезпечення епідеміологічного благополуччя населення у рамках СНД; співробітництво держав-учасниць СНД у сфері розвитку донорства і служб крові, стандартизації вимог до порядку обстеження донорів, донорських реєстрів, компонентів крові, обміну та постачання препаратів та компонентів крові в екстремальних умовах; співробітництво в боротьбі з ВІЛ/СНІД; співробітництво з надання медичної допомоги; співробітництво з надання медичного забезпечення військовослужбовцям та членам їх сімей, робітникам і службовцям Прикордонних військ; співробітництво з міжнародними організаціями.

2. Інтеграційні процеси в галузі охорони здоров'я між державами-учасниками СНД виникли вже на початку 90-х років [3, с. 35]. У ст. 4 Угоди про створення Співдружності Незалежних Держав 1991 р. зазначається, що сторони будуть «розвивати рівноправне і взаємовигідне співробітництво своїх народів і держав у галузі політики, економіки, культури, освіти, **охорони здоров'я** ...

і вважають за необхідне укласти угоди у зазначених областях» [4]. Згідно зі ст. 4 Статуту Співдружності Незалежних Держав 1993 р., до сфер спільної діяльності держав-членів, яка реалізується на рівноправній основі через спільні координуючі інститути відповідно до зобов'язань, прийнятих державами-членами в рамках Співдружності, належать ... **охорона здоров'я** і навколишнього середовища. Також у ст. 19 Статуту Співдружності Незалежних Держав 1993 р. міститься норма про співробітництво держав-членів у здійсненні спільних проектів і програм в галузі науки і техніки, освіти, **охорони здоров'я**, культури і спорту (виділено нами – Н. С.). Таким чином, ми можемо зробити висновок, що в статутних документах СНД співробітництво в області охорони здоров'я виділяється одним з напрямів діяльності Співдружності.

Відправною точкою у становленні спеціалізованої організаційно-правової форми співробітництва в рамках СНД у області охорони здоров'я стало підписання 26 червня 1992 р. главами урядів Республіки Вірменія, Республіки Білорусь, Республіки Казахстан, Киргизької Республіки, Російської Федерації, Республіки Таджикистан, Туркменістану, Республіки Узбекистан і України Угоди про співробітництво в галузі охорони здоров'я населення, згідно з яким була створена Рада зі співробітництва в галузі охорони здоров'я Співдружності Незалежних Держав (Рада)**.

У преамбулі цієї Угоди зазначається, що держави-учасниці СНД надають особливого значення питанню зміцнення і охорони здоров'я населення, а також прагнуть зберегти і розвинути сформовані взаємозв'язки в галузі охорони здоров'я. Також зроблено акцент на актуальність співробітництва в окремих напрямках, а саме у сфері виробництва медикаментів і медичної техніки, надання медичної допомоги громадянам одних держав-учасниць СНД на території інших, ліквідації наслідків стихійних лих і катастроф, обміну інформацією в проведенні різних досліджень [5].

3. Загальну координацію співробітництва в області охорони здоров'я забезпечує Рада зі співробітництва в галузі охорони здоров'я СНД.

Відповідно до ст. 34 Статуту СНД на основі угод держав-членів про співробітництво в економічній, соціальній та інших областях можуть засновуватися органи галузевого співробітництва, які здійснюють вироблення узгоджених принципів і правил такого співробітництва і сприяють їх практичній реалізації. Органи галузевого співробітництва (ради, комітети) виконують функції,

передбачені Статутом СНД і в положеннях про них забезпечуючи розгляд і вирішення на багатосторонній основі питань співробітництва у відповідних областях. До складу органів галузевого співробітництва входять керівники відповідних органів виконавчої влади держав-членів. Органи галузевого співробітництва в межах своєї компетенції вживають рекомендації, а також в необхідних випадках вносять пропозиції на розгляд Ради глав урядів [6].

В Угоді про співробітництво в галузі охорони здоров'я населення зазначено, що договірні сторони створюють Раду зі співробітництва в галузі охорони здоров'я СНД у складі міністрів охорони здоров'я та головних державних санітарних лікарів цих держав (ст. 8).

Азербайджанська Республіка і Республіка Молдова, не будучи учасниками цієї Угоди, беруть активну участь у діяльності Ради та її робочих органів [7].

Відповідно до пункту 2.2. Протоколу про внесення змін і доповнень до Угоди про співробітництво в галузі охорони здоров'я населення від 26 червня 1992 р., головування в Раді здійснюється по черзі кожною державою-учасницею СНД на основі принципу ротації, на строк не більше одного року. Попередній і наступний голови Ради є його співголовами. Рада збирається на чергові засідання не рідше двох разів на рік, а в разі потреби (на прохання одного з членів Ради) на спеціальне засідання [8].

Функції виконавчого органу Ради здійснює відділ зі співробітництва в соціальній сфері департаменту гуманітарного співробітництва, загальнополітичних та соціальних проблем. Функції робочого апарату Ради виконує Виконавчий комітет СНД.

Правовою основою діяльності Ради є: Угода про співробітництво в галузі охорони здоров'я населення (Мінськ, 26 червня 1992 р.); Положення про Раду зі співробітництва в галузі охорони здоров'я Співдружності Незалежних Держав, затвердженого Радою глав урядів Співдружності Незалежних Держав (Мінськ, 26 червня 1992 р.); Протокол про внесення змін і доповнень до Угоди про співробітництво в галузі охорони здоров'я населення від 26 червня 1992 р. (Ялта, 18 вересня 2003 р.); Протокол про внесення змін і доповнень до Угоди про співробітництво в галузі охорони здоров'я населення від 26 червня 1992 р. (Москва, 25 листопада 2005 р.); Концепція про співробітництво держав-учасниць Співдружності Незалежних Держав у галузі охорони здоров'я населення (Ялта, 18 вересня 2003 р.); Документи, прийняті на засіданнях Ради,

що регламентують діяльність закладів охорони здоров'я держав-учасниць СНД з конкретних напрямків.

Відповідно до Положення про Раду зі співробітництва в галузі охорони здоров'я СНД 1992 р., метою Ради є всебічна взаємодія і співробітництво держав-учасниць СНД в розвитку охорони здоров'я, медичної науки і техніки, фармації для збереження, відновлення і поліпшення здоров'я населення. У розділі II Положення визначені завдання Ради: формування єдиних загальногуманних принципів і концепцій охорони здоров'я населення; підготовка, експертиза та розробка рекомендацій щодо здійснення спільних програм науково-технічного співробітництва в області охорони здоров'я, створення єдиних інформаційних мереж, проведення узгодженої політики з профілактики найбільш поширених інфекційних та масових неінфекційних хвороб; координація діяльності по мінімізації медичних наслідків катастроф, інших екологічних і стихійних лих; інформування про стан здоров'я населення на території кожної з держав, що входить до складу Співдружності, стихійних лих та епідемій, аварійних ситуацій; узгодження питань підготовки медичних наукових і науково-педагогічних кадрів, розробка рекомендацій урядам держав-учасниць Співдружності для вирішення проблем в області державної та міжнародної політики охорони здоров'я, підготовка матеріалів з охорони здоров'я для укладення міжурядових угод і договорів; інформування про потреби та виробництво медичної техніки та інструментарію, медикаментів, лікувальних і дієтичних продуктів; проведення інших заходів, пов'язаних зі спільною діяльністю в галузі охорони здоров'я.

Повноваженнями Ради є: визначення основних напрямків співробітництва в галузі охорони здоров'я на конкретний період; розробка гігієнічних нормативів, медико-біологічних стандартів, номенклатури і позначень, порядку ліцензування діяльності лікарів, технології виготовлення і контролю профілактичних та лікувально-діагностичних препаратів, інших виробів медичного призначення, кваліфікаційні вимоги і т. д.; створення комісій по розробці, експертизі та реалізації міждержавних програм охорони здоров'я, встановлення порядку їх діяльності, встановлення джерел та обсягу фінансування, призначення і звільнення виконавчого секретаря Ради, затвердження чисельності Секретаріату [8].

Відповідно до розділу VI Положення про Раду зі співробітництва в галузі охорони здоров'я СНД за рішенням Ради створюються комісії з проблем (напрямам) спільної діяльності

для аналізу та розробки рекомендацій з окремих проблем в галузі охорони здоров'я і медичної науки. Період діяльності комісій, їх склад, повноваження, керівники – визначаються рішенням Ради. Фінансування діяльності комісій здійснюється учасниками Ради в узгодженому ними порядку. Звіт про діяльність комісій заслуховується на засіданнях Ради. Відповідно до Положення уряду держав-учасниць СНД повинні надавати комісіям необхідну інформацію для їх діяльності [8].

Для виконання своїх завдань Радою було створено дванадцять спеціалізованих органів, до компетенції яких входить координація співробітництва і з певних питань охорони здоров'я. Дані органи в цілому підготували і рекомендували до практичного застосування понад 200 документів з проблем охорони здоров'я та забезпечення санітарно-гігієнічного благополуччя населення у державах-учасницях СНД. Більшість з них використовуються в практичній діяльності міністерств і відомств охорони здоров'я держав-учасниць СНД. Рішення Ради мають рекомендаційний характер [8].

4. Співробітництво зі стандартизації, реєстрації та контролю якості лікарських засобів, виробів медичного призначення і медичної техніки держав-учасниць СНД здійснюється в рамках діяльності Міждержавної комісії з стандартизації, реєстрації та контролю якості лікарських засобів, виробів медичного призначення і медичної техніки держав-учасниць СНД, яка є робочим органом Ради зі співробітництва в галузі охорони здоров'я СНД [9]. Завданнями Комісії є гармонізація правил реєстрації, виробництва та реалізації лікарських засобів, виробів медичного призначення і медичної техніки, розробка єдиних вимог до фармакопейних статей відповідно до законодавства Європейського Союзу та рекомендацій Всесвітньої організації охорони здоров'я; розробка єдиної нормативно-правової документації, що представляється для реєстрації лікарських препаратів; прийняття єдиних вимог до маркування лікарських засобів; інформування про існуючу в державах нормативно-правові бази допуску на внутрішній ринок лікарських засобів, виробів медичного призначення і медичної техніки [9].

Комісією були розроблені Правила організації виробництва і контролю якості лікарських засобів та Правила доклінічної оцінки безпеки фармакологічних засобів, Угода про співробітництво у боротьбі з обігом фальсифікованих та неякісних лікарських засобів (Кишинів, 14 листопада 2008 р.) [11]. Україна підписала Угоду 14 листопада 2008 [10].

Метою Угоди є проведення узгоджених заходів з боротьби з обігом фальсифікованих лікарських засобів, у тому числі при проведенні контрольованих поставок; обмін інформацією про застосовувані способи приховування та маскування фальсифікованих лікарських засобів при транспортуванні і збуті, а також про методи їх виявлення; інформаційну взаємодію, обмін законодавчими та іншими нормативно-правовими актами держав-сторін Угоди; розробка методичних рекомендацій з контролю якості лікарських засобів та виявлення фальсифікованих лікарських засобів; розробка методичних програм з підготовки та перепідготовки кадрів для роботи у сфері контролю якості лікарських засобів та боротьби з обігом фальсифікованих лікарських засобів, надання взаємної науково-технічної та консультативної допомоги з питань боротьби з обігом фальсифікованих лікарських засобів; сприяння впровадженню сучасних технологій захисту, у тому числі захисного маркування лікарських засобів і методик їхнього використання, спрямованих на припинення обігу фальсифікованих лікарських засобів, проведення науково-практичних конференцій, семінарів та симпозіумів з актуальних питань боротьби з обігом фальсифікованих лікарських засобів [12].

5. Одним з видів міжнародного співробітництва в галузі охорони здоров'я є забезпечення стабільного функціонування систем охорони здоров'я під час надзвичайних ситуацій та дотримання прав людини на надання необхідної медичної та гуманітарної допомоги. Для реалізації даного напрямку в системі органів Ради зі співробітництва в галузі охорони здоров'я СНД функціонує Координаційна рада держав-учасниць СНД з проблем медицини катастроф, створена відповідно до Угоди про взаємодію в галузі попередження та ліквідації надзвичайних ситуацій природного і техногенного характеру від 22 січня 1993 р. [13]. Основними напрямками діяльності Координаційної ради є розробка пропозицій, програм, планів міждержавної політики в галузі медицини катастроф; координація і контроль за взаємодією і взаємодопомогою держав СНД при виникненні надзвичайної ситуації; координація роботи міністерств, відомств, установ, організацій та об'єднань щодо реалізації Програми координації дій по попередженню та ліквідації медико-санітарних наслідків надзвичайних ситуацій на території держав СНД та Плану взаємодії і взаємодопомоги служб медицини катастроф держав-учасниць СНД у надзвичайних ситуаціях.

6. Співробітництво в галузі санітарної охорони території та забезпечення епідеміологічного благополуччя населення у рамках СНД здійснюється Міждержавною комісією з санітарно-епідеміологічного нормування держав-учасниць СНД, яка є спеціалізованим органом Ради зі співробітництва в галузі охорони здоров'я СНД. Напрямами діяльності Комісії є стандартизація вимог до гігієни навколишнього середовища, харчування населення, здійснення соціально-гігієнічного моніторингу інфекційних захворювань, здійснення соціально-гігієнічного моніторингу стану довкілля людини і т. д. Комісія розробила Декларацію з гігієни навколишнього середовища і здоров'ю населення держав-учасниць СНД (прийнята Радою зі співробітництва в галузі охорони здоров'я СНД, м. Чолпон-Ата, 2 квітня 2004 р.); Програму спільних міжнародних дій з гігієни навколишнього середовища «Майбутнє наших дітей» (прийнята Радою зі співробітництва в галузі охорони здоров'я СНД, м. Чолпон-Ата, 2 квітня 2004 р.), Концепцію співробітництва держав-учасниць СНД в галузі охорони здоров'я (затверджена Радою глав урядів СНД, м. Ялта, 18 вересня 2003 р.), Концепцію державної політики в галузі здорового харчування населення держав-учасниць СНД (прийнята Радою зі співробітництва в галузі охорони здоров'я СНД, м. Москва, 19 січня 2002 р.), Угоду про співробітництво в галузі соціально-гігієнічного моніторингу (інфекційні захворювання, надзвичайні ситуації, загрожують здоров'ю населення, стан довкілля людини) (прийнята на XIII засіданні Ради зі співробітництва в галузі охорони здоров'я СНД, м. Москва, 19 січня 2002 р.), Концепцію санітарно-епідеміологічного благополуччя населення держав-учасниць СНД (прийнята Радою зі співробітництва в галузі охорони здоров'я СНД, м. Душанбе, 23 листопада 2000 р.), Угоду про порядок взаємодії при гігієнічній оцінці потенційно небезпечної продукції, імпортованої в країни СНД (підписана главами урядів 10 держав СНД, м. Чолпон-Ата, 16 квітня 2004 р.).

Також співробітництво в сфері санітарної охорони території та забезпечення епідеміологічного благополуччя населення у рамках СНД здійснюється Координаційною радою з проблем санітарної охорони територій держав-учасниць СНД від завезення і розповсюдження особливо небезпечних інфекційних хвороб (створена Рішенням Ради із співробітництва в галузі охорони здоров'я держав-учасниць СНД від 22 листопада 2000 р.), яка є спеціалізованим органом Ради із співробітництва в галузі охорони

здоров'я СНД. Напрямами діяльності Ради є створення системи міждержавного інформаційного обміну з питань боротьби з особливо небезпечними інфекційними хворобами, завезення та реалізації санітарно-небезпечних товарів, вантажів; гармонізація та уніфікація нормативно-правової, методичної бази по санітарній охороні територій держав СНД; взаємодія в області епідеміологічного нагляду та контролю за надзвичайними ситуаціями епідемічними; уніфікація сучасних діагностичних технологій і методів лабораторного аналізу; розробка єдиної методології санітарної охорони територій та держанепіднагляду на транспорті; організація співробітництва в галузі підготовки фахівців з особливо небезпечних інфекцій; взаємодія з питань виробництва медичних імунобіологічних препаратів для діагностики та профілактики особливо небезпечних інфекційних хвороб [14].

7. Для співробітництва держав-учасників СНД у сфері розвитку донорства і служб крові, стандартизації вимог до порядку обстеження донорів, донорським реєстрів, компонентів крові, обміну та постачання препаратів та компонентів крові в екстремальних умовах, з метою зниження ризику розповсюдження гемотрансмісивних інфекцій була створена Координаційна рада служб крові держав-учасниць СНД при Раді зі співробітництва в галузі охорони здоров'я СНД. Координаційна рада у своїй діяльності керується Угодою про співробітництво в галузі охорони здоров'я населення від 26 червня 1992 р., рішеннями Ради із співробітництва в галузі охорони здоров'я СНД, а також Положенням про Координаційну раду служб крові держав-учасниць СНД. Основними завданнями Координаційної ради є підготовка пропозицій щодо забезпечення міждержавної взаємодії і співробітництва в галузі розвитку служб крові та донорства крові та її компонентів з метою охорони здоров'я та забезпечення санітарно-епідеміологічного благополуччя населення у державах-учасниках СНД; розробка міждержавних (двосторонніх і багатосторонніх) нормативних і методичних документів, що регламентують організацію та здійснення заходів розвитку донорства і служб крові, для держав – учасниць СНД, в т. ч. міждержавних цільових програм.

8. Також в рамках СНД здійснюється співробітництво з боротьби з ВІЛ/СНІД. В системі органів Ради зі співробітництва в галузі охорони здоров'я СНД функціонує спеціалізована і консультативний орган – Координаційна рада з проблем ВІЛ-інфекції держав-учасниць СНД [15], створена відповідно до Угоди

про співробітництво у вирішенні проблем ВІЛ-інфекції від 18 квітня 1997 р. Україна підписала і ратифікувала Угоду [16].

В Угоді зазначається, що держави-учасниці гарантують доступне і безкоштовне медичне обстеження для виявлення ВІЛ-інфекції всім особам, незалежно від їх громадянства; гарантують дотримання всіх прав і свобод ВІЛ-інфікованих громадян відповідно до національного законодавства; гарантують громадянам держав-учасниць СНД безперешкодний, без пред'явлення сертифіката про відсутність у них ВІЛ-інфекції, в'їзд на їх територію; зобов'язуються оперативно інформувати про виявлення на своїй території ВІЛ-інфікованих осіб інші держави-учасниці СНД, громадянами яких ці особи є; вживають необхідних заходів до зближення національного законодавства з проблеми ВІЛ-інфекції, а також своєчасно інформують одна одну про прийняття нових національних нормативно-правових актів [17].

Завданнями Координаційної ради є розробка пропозицій, програм, планів по міждержавному співробітництву в галузі попередження розповсюдження ВІЛ-інфекції; координація взаємодії і взаємодопомоги служб профілактики ВІЛ-інфекції держав-учасниць СНД; координація роботи з обміну інформацією між учасниками Угоди про співробітництво у вирішенні проблем ВІЛ-інфекції, розробка рекомендацій для національних програм з попередження розповсюдження ВІЛ/СНІДу.

Радою глав урядів СНД було затверджено Програму спільних дій держав-учасниць СНД по боротьбі з ВІЛ/СНІД (Ялта, 20 листопада 2009 р.). Метою Програми є впровадження і застосування в державах-учасниках СНД основоположних засад протидії епідемії ВІЛ/СНІД, а саме: наявність національних програм, координуючих органів і систем моніторингу та оцінки, забезпечення вільного доступу до безкоштовного, добровільного і конфіденційного консультування та тестування на ВІЛ/СНІД, а також реалізації національних програм профілактики ВІЛ-інфекції серед особливо вразливих груп населення. Спеціалізованим органом в СНД по боротьбі з ВІЛ/СНІД є Координаційна рада з проблем ВІЛ-інфекції держав-учасниць СНД (створена відповідно до Угоди про співробітництво у вирішенні проблем ВІЛ-інфекції від 18 квітня 1997 р. і Рішенням Ради із співробітництва в галузі охорони здоров'я СНД від 18 квітня 1997 р). Завданнями Ради є розробка пропозицій, програм, планів по міждержавному співробітництву в галузі попередження розповсюдження ВІЛ-інфекції; координація

взаємодії і взаємодопомоги служб профілактики ВІЛ-інфекції держав-учасниць СНД; розробка рекомендацій для національних програм з попередження розповсюдження ВІЛ/СНІДу.

9. Одним з видів співробітництва держав-учасниць СНД є співробітництво з надання медичної допомоги. У рамках СНД досягнута домовленість про принципи надання медичної допомоги до Угоди про надання медичної допомоги громадянам держав-учасниць СНД (Москва, 27 березня 1997 р.). Угода громадянам держав-учасниць СНД гарантується швидка і невідкладна медична допомога при раптових гострих станах і захворюваннях, що загрожують життю хворого або здоров'ю оточуючих, нещасних випадках, отруєннях, травмах, пологах і невідкладних станах в період вагітності надається громадянам безперешкодно, безкоштовно і в повному обсязі на території держави тимчасового перебування, лікувально-профілактичними установами незалежно від організаційно-правових форм, відомчої належності та форм їх власності. З моменту, коли усунута загроза життю хворого або здоров'ю оточуючих і можливе його транспортуванням за подальше надання медичної допомоги стягується плата [18]. Встановлено порядок визнання документів, що засвідчують тимчасову або стійку втрату працездатності, а також фінансових взаєморозрахунків за надану медичну допомогу.

Для реалізації Угоди був прийнятий Протокол про механізм реалізації Угоди про надання медичної допомоги громадянам держав-учасниць СНД в частині порядку надання медичних послуг (Москва, 27 березня 1997 р.). Протоколом визначено порядок надання швидкої та невідкладної медичної допомоги, порядок надання планової медичної допомоги, відповідальність сторін і порядок реалізації Протоколу [19].

Україна підписала і ратифікувала Угоду та Протокол 1 червня 2000 р. із застереженнями [20].

10. Співробітництво з надання медичного забезпечення військовослужбовцям та членів їх сімей, робітників і службовців Прикордонних військ здійснюється на основі Угоди про організацію медичного забезпечення військовослужбовців та членів їх сімей, робітників і службовців Прикордонних військ (Мінськ, 26 червня 1992 р.). Держави-учасниці домовилися, що надання деяких видів спеціалізованої медичної допомоги та у невідкладних випадках медична допомога надається у всіх медичних установах держав-учасників. Також в Угоді зазначено, що медична допомога

членам сімей військовослужбовців, робітникам та службовцям Прикордонних військ здійснюється на основі законодавств відповідних держав-учасниць на однакових умовах з їх громадянами. В Угоді визначено порядок здійснення санаторно-курортного лікування та організованого відпочинку, санітарно-гігієнічних і протиепідемічних заходів; регламентований порядок витрат на утримання дітей військовослужбовців у дитячих дошкільних установах; встановлені вимоги до підвищення кваліфікації медичного складу Прикордонних військ [21]. Україна підписала Угоду 15 травня 1992 р.

11. Одним з видів міжнародного співробітництва в рамках СНД в галузі охорони здоров'я є співробітництво СНД з міжнародними організаціями. Рада зі співробітництва в галузі охорони здоров'я СНД співпрацює з Всесвітньою організацією охорони здоров'я, Об'єднаною програмою ООН з ВІЛ/СНІД, Дитячим фондом Організації Об'єднаних Націй.

Таким чином, співробітництво в галузі охорони здоров'я в рамках СНД здійснюється в наступних організаційно-правових формах: діяльності Ради із співробітництва в галузі охорони здоров'я СНД, Міждержавної комісії з стандартизації, реєстрації та контролю якості лікарських засобів, виробів медичного призначення і медичної техніки держав-учасниць СНД, Міждержавної комісії з санітарно-епідеміологічному нормування держав-учасниць СНД, Координаційної ради держав-учасниць СНД з проблем медицини катастроф, Координаційної ради з проблем санітарної охорони територій держав-учасниць СНД від завезення і розповсюдження особливо небезпечних інфекційних хвороб, Координаційної ради служб крові держав-учасниць СНД, Координаційної ради з проблем ВІЛ-інфекції держав-учасниць СНД. Правовими формами даного співробітництва є прийняття угод, протоколів, програм, планів, рекомендацій у галузі охорони здоров'я.

Примітки:

- * Азербайджанська Республіка, Республіка Вірменія, Республіка Білорусь, Республіка Казахстан, Киргизька Республіка, Республіка Молдова, Російська Федерація, Республіка Таджикистан, Туркменістан, Республіка Узбекистан, Україна.
- ** Азербайджанська Республіка і Республіка Молдова не є учасницями цієї Угоди, але беруть участь у діяльності Ради та її робочих органів.

Література:

1. Гумеров Л. А. Правовое регулирование научно-технического сотрудничества государств-участников СНГ: дисс. ... канд. юрид. наук: 12.00.10: Казань, 2001. – 198 с.
2. Моисеев Е. Г. Международно-правовые проблемы деятельности Содружества Независимых Государств: Дис. ... д-ра юрид. наук: 12.00.10: Москва, 2002. – 415 с.
3. Помазкова С. И. Проблемы соотношения международного и национального права в сфере здравоохранения / Помазкова С. И. // Международное публичное и частное право. – 2011. – № 3 (60). – С. 33-36.
4. Соглашения о создании Содружества Независимых Государств от 8 декабря 1991 г. [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://cis.minsk.by/reestr/ru/index.html#reestr/view/text?doc=1>
5. Соглашение о сотрудничестве в области охраны здоровья населения от 26 июня 1992 г. [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.cis.minsk.by/page.php?id=7716>
6. Устав Содружества Независимых Государств от 22 января 1993 г. [Электронный ресурс]. – Режим доступа: www.eurasianhome.org
7. Общая информация (здравоохранение). [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://cis.minsk.by/page.php?id=6962>
8. Положение о Совете по сотрудничеству в области здравоохранения СНГ от 26 июня 1992 года [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.cis.minsk.by/page.php?id=7718>
9. Положение о Межгосударственной комиссии по стандартизации, регистрации и контролю качества лекарственных средств, изделий медицинского назначения и медицинской техники государств-участников СНГ от 4 июня 2005 г. [Электронный ресурс]. – Режим доступа: http://www.pharmcis.su/userfiles/file/provision_farm_cis.pdf
10. Про затвердження Угоди про співробітництво в боротьбі з обігом фальсифікованих лікарських засобів: Постанова Кабінету Міністрів України від 8 грудня 2010 р. № 1114 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=997_j81&c=1#Card
11. Межгосударственная комиссия по стандартизации, регистрации и контролю качества лекарственных средств, изделий медицинского назначения и медицинской техники государств – участников СНГ [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://cis.minsk.by/page.php?id=7944>
12. Соглашение о сотрудничестве в борьбе с обращением фальсифицированных и некачественных лекарственных средств от 14 ноября 2008 г. [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.pharmcis.su/Default.aspx?pageID=13>

13. Соглашение о взаимодействии в области предупреждения и ликвидации чрезвычайных ситуаций природного и техногенного характера от 22 января 1993 г. [Электронный ресурс]. – Режим доступа: [http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=997_297&fpage=1&text=%D1 %EE %E2 %E5 %F2&x=0&y=0](http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=997_297&fpage=1&text=%D1%EE%E2%E5%F2&x=0&y=0)
14. Положение о Координационном совете по проблемам санитарной охраны территорий государств-участников СНГ от завоза и распространения особо опасных инфекционных болезней. [Электронный ресурс]. – Режим доступа: http://www.microbe.ru/kspp/obwie_po/
15. Положение о Координационном совете по проблемам ВИЧ-инфекции государств-участников СНГ от 14 ноября 1997 г. [Электронный ресурс]. – Режим доступа: http://www.nfrz.ru/imu/File/mezhdunarodnyj-opyt/CIS_AIDS_7-dek.pdf
16. Про ратифікацію Угоди про співробітництво у розв'язанні проблем ВІЛ-інфекції: Закон України від 1 червня 2000 року № 1765-III // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2000. – № 35. – Ст. 287.
17. Соглашение о сотрудничестве в решении проблем ВИЧ-инфекции от 18 апреля 1997 г. [Электронный ресурс]. – Режим доступа: http://spravka-jurist.com/base/part-eq/tx_xswpla.htm
18. Соглашение об оказании медицинской помощи гражданам государств – участников Содружества Независимых Государств от 27 марта 1997 г. [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.cis.minsk.by/page.php?id=7934>
19. Протокол о механизме реализации Соглашения об оказании медицинской помощи гражданам государств-участников СНГ в части порядка предоставления медицинских услуг от 27 марта 1997 г. [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.cis.minsk.by/page.php?id=7936>
20. Про ратифікацію Угоди про надання медичної допомоги громадянам держав – учасниць Співдружності Незалежних Держав та Протоколу про механізм реалізації Угоди про надання медичної допомоги громадянам держав – учасниць Співдружності Незалежних Держав у частині порядку надання медичних послуг: Закон України від 1 червня 2000 р. № 1764-III // Відомості Верховної Ради України від 01.09.2000 – 2000 р. – № 35. – Ст. 286.
21. Соглашение об организации медицинского обеспечения военнослужащих и членов их семей, рабочих и служащих Пограничных войск от 26 июня 1992 г. [Электронный ресурс]. – Режим доступа: http://www.lawrussia.ru/texts/legal_383/doc383a830x642.htm